

orgán, avšak v službách společnosti« (str. 330), stejně na str. 206. Zkrátka, stát sice má podle práva, které vytvořila společnost, vydávat pravidla, ale »nemůže vyčerpát všechny normy sociálního řádu« (str. 25), naopak, někdy jedná z egoismu proti společnosti. Není divné, že autor vlastně nikde nerozlišuje mezi posuzováním práva de lege ferenda a de lege lata, ba ještě spíše to při nalézání práva zavrhuje.

Dnistrjanského definice práva je: právo je řád sociálních vztahů mezi lidmi docílený pořádkem a rozhodováním. Nespadá do rámce referátu, rozebrat tuto definici; ukázali jsme, k jakému výsledku vedla. Na základě této definice tvoří však autor terminologii, která je rovněž způsobilá vnést zmatek do právní vědy a to tím, že si vypůjčuje pojmy z cizích věd. Pojem osoby nahrazuje termínem nositele soukromého práva (ač zavrhuje pojem subjektivního práva) věc — res je nahrazena pojmem statek (mezi ně patří i vnitřní statky, kvality člověka), věcné právo nazývá právem hospodářského zúčastnění, obligační právo sociální vázaností. Brojí s Iheringem proti »nebi právnických pojmů« (vytýká takové plané teoretisování normativní teorii), konstruuje sám však pracně nové pojmy (zaopatření na str. 226, obligace na str. 277, jež se naprosto nemůže opírat o pozitivní právo, nýbrž je převzata od komentátorů obecného práva, péče obecného styku na str. 280). Vede jej k tomu nedostatečné rozlišování mezi pozitivním a »vlastním« právem. Pojmy jsou takto u něho ideály, politické postuláty, obsahují v sobě hesla a programy. Autor dopouští se zde chyby, kterou v sociologii vytýkal Max Weber starším autorům, která však v právní vědě jest už překonána.

Bylo by nespravedlivé, upírat knize nesporné klady. Nepřináší jen zajímavé náměty, ale analyzuje také dobře předsudky panujících teorií. Přednost této knihy — autorem snad ani nezamýšlená — spočívá v tom, že podává zevrubný a informativní přehled názorů právnických myslitelů až do moderní doby u nás v nezvyklém rozsahu. Ale i zde bychom vytýkali, že byl opomenut z cizích autorů Duguit a vůbec všichni čeští právníci filosofové, ač autor nezapomněl na př. ani na Rathenau-a. Také charakteristiky právních systémů jsou skutečně vtipné. V tom ohledu znamená kniha velké plus pro naši literaturu, ač jistě nezpůsobí pokrok v právní filosofii.

Dr. Čakrt.

Stanislav K. Neumann, Francouzská revoluce. Díl první. Praha, Borový, 1929, s. 540 in-v. 8. (Knihy dalekých obzorů 6.) — Práce Neumannova nemá a nechce být nějakou kritickou studií, nemá býti podle terminologie autorovy zatížena přemírou historismu, a vskutku také není. Autor nezapře v sobě básníka, lehce a hravě přenáší se přes nebezpečná úskalí historické kritiky, ale to nevadí, protože jeho kniha má býti populární a je určena širším nehistorickým vrstvám. Tedy ten, kdo by v ní hledal přesnou historii politickou, byl by značně zklamán, ale ten, kdo chce snadno a cestou populární poznati toto vždy slavné údobí historie nejen francouzské, nýbrž i světové, vezme knihu Neumannovu s radostí i užítkem do ruky. K tomu přispěje nemálo i dobrá typografická úprava a množství vyobrazení. Pokud jde o celkovou kritiku, je nutno si ji nechat, až bude celé dílo uzavřeno. Tolik však je jisto, že sluší oceniti jak autorovu, tak nakladatelovu snahu opatřiti populární dějiny francouzské revoluce i našemu českému čtenáři.

Ča.

Monografie z dějin našeho průmyslu. Referoval jsem v 5. čísle X. ročníku Všehrdu o zajímavém monografickém vylíčení historie velkého průmyslového podniku, které podala známá liberecká textilní firma Jan Liebieg a spol. ve své publikaci »100 Jahre Johann Liebieg & Co.« Od této doby vyšlo několik dalších podobných monografií, které jsou též zajímavými a cennými příspěvky pro vybudování celkového vědeckého popisu našeho národního hospodářství a jeho dějinného vývoje.

Tak u příležitosti loňské brněnské výstavy pro soudobou kulturu byla později vydána Spolkem vlnářských průmyslníků moravských

knížka »Die Brüner Wollindustrie 1928«, v níž tajemník brněnské obchodní komory Dr. Alfréd Oberländer podává stručný, ale výstižný nástin vývoje brněnského továrního průmyslu soukenického od polovice 18. století až podnes. Dále uvádí knížka statistické údaje a diagramy, z nichž jest patrna velikost brněnského vlnářského průmyslu: tak r. 1928 zde pracovalo 245.573 vřeten na přízi mýkanou a 33.000 vřeten na přízi česanou, 6103 mechanických stavů, zaměstnáno bylo zde téměř 18.000 dělníků a vyrobeno 15 milionů metrů vlněných látek v ceně 850 milionů Kč, z čehož téměř polovice pro vývoz.

Akciová společnost pro stavbu strojů a mostů v Adamově vydala svým nákladem knihu Jos. Pilnáčka, v níž jsou vylíčeny velmi zajímavé dějiny starobylých závodů železářských, založených již asi kolem roku 1350 v údolí řeky Svitavy na území nynější obce Adamova. Závody, založené původně pány z Vildenberka, přecházely ovšem v průběhu let rukama různých majitelů — byly po jistý čas i v majetku krále Jiřího z Poděbrad — nejdéle byl posléze jejich vlastníkem po 308 let rod Lichtensteinský, až pak závody koncem minulého století koupila známá strojírenská firma Bromovský, Schulz a Sohr. Další osudy a fuse této firmy prodělávaly i adamovské závody, r. 1918 je koupila vídeňská akc. spol. Daimlerova, od 1. ledna 1921 utvořena pro ně samostatná akciová společnost a koncem r. 1927 získala většinu jejich akcií Československá zbrojovka, akc. spol. v Brně. Právě v poslední době, můžeme sami k tomu dodat, jsou adamovské závody opět v popředí koncentračního úsilí čsl. průmyslu strojírenského. Závody adamovské byly původně založeny jako hutní a železářské závody s vysokými pecemi, které v krajině bohaté lesy a dřívě i železnou rudou vyráběly pomocí dřevěného uhlí železo; když však během minulého století nastal přesun hutního a železářského průmyslu do kamenouhelných revírů, kde se železo laciněji a v daleko větších výrobních rozměrech vyrábí pomocí koksu, musily adamovské závody zrušiti své vysoké pece a přejíti od výroby hutnické k výrobě strojů, vyráběných z kupovaného již železa, což se zde též plně zdařilo. Stejný vývoj musily prodělávati i všechny jiné podniky v obdobné situaci se nacházející a přejíti od hutní a železářské výroby k výrobě strojnické nebo železného zboží, chtěly-li se uchrániti před zánikem. Kniha jest skutečně reprezentativní, vyzdobena mnoha fotografiemi a i reprodukcemi starých listin, vyobrazení atd., obsahuje též množství důležitých údajů o výrobních poměrech středověkého železářství, na př. velmi zajímavé údaje o cenách a výrobních nákladech; o pili, s jakou autor knihu tuto sestavil, dlužno se vysloviti s největším uznáním. Dílo jeho zůstane důležitým pramenem pro každého, kdo se bude pracemi o hospodářských dějinách zemí našich obíratí.

Konečně zaslouží si zmínky též slavnostní publikace, kterou vydala k svému 70letému jubileu dřevařská firma Löwy a Winterberg. Kniha tato jest rovněž po stránce zevní skvěle vypravena, s mnohými ilustracemi, úvod k ní napsal ředitel knihovny Národního musea Dr. Volf; zvláště zajímavý zde jest historický náčrt obchodu s dřívím v Praze-Podskalí. Dr. Režný.

Karel Engliš: Finanční věda. (Nástin theorie hospodářství veřejných svazků.) Nákladem Fr. Borového v Praze. 1929. 8°. Stran 408. Cena Kč 60.—. — Autor uvádí v předmluvě, že kniha přináší jen obecnou ideologii všech hospodářských problémů veřejného hospodářství, že není ani popisnou, ani historickou, ani srovnávací. Tento úvod vyznívá však příliš skromně. Nehledě k příležitostným zajímavým exkursům do historie finanční vědy, nalezneme v ní hojnost praktických příkladů z naší finanční politiky, hlavně z doby, kdy Engliš byl finančním ministrem, podaných jistě od autora nejpovolanějšího, takže vyniká vysoko nad obvyklé typy učebnic neb nástinů. Kniha se stává někdy až